

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולת/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: infovatikim@pmo.gov.il פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית *8840
נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר.
יש לשלוח את הנספח בדואר: ת.ד. 889 גבעתיים 53108 או בפקס: 03-6442572
ניתן לסרוק את הנספח ולהעבירו בדוא"ל בצמוד לשאלון.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: פריד	שם פרטי: חנה
-------------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: ריגלר	בלועזית	RIGLER
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: הנרייטה	בלועזית	מין: ז / נ תאריך לידה: 16.04.36
עיר לידה: פראונקירכן	בלועזית	ארץ לידה: אוסטריה
שם פרטי של האב: אלחנן יהודה	שם פרטי ושם נעורים של האם: וילהלמינה (פייגלה)	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: פראונקירכן	בלועזית	ארץ המגורים: אוסטריה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה)	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): אוסטריה-בורגנלנד, מאורציוס		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו מחנה מעצר מאורציוס		
מקום השחרור: מאורציוס	תאריך השחרור: אוגוסט 1945	
במידה והיית במחנה עקורים, ציין את שמו		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? ארץ ישראל
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		שנת עליה: 1945 שם האנייה (אם עלה בדרך הים): "פרנקוניה"

<p align="right">אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה</p> <p>נא לכתוב בגוף ראשון (ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):</p>
<p>נולדתי באפריל 1946 בעיר פראוקירכן שבאוסטריה למשפחה בת חמש נפשות, אני הבת השנייה מבין שלושה אחים ואחיות. משפחתי ואני חיינו באיזור "שבע הקהילות" שאופיין בקהילות יהודיות אורתודוקסיות. הורי התפרנסו מחנות מכולת.</p>
<p align="right">נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה</p> <p>(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזר/אט/תנועות נוער/מחנת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוקואציה למרכז ברית המועצות):</p>
<p>עם גירוש משפחתי מפראוקירכן, עברנו להתגורר בדירה קטנה ברובע היהודי שבעיר וינה. אבי, אלחנן יהודה ז"ל, עסק לפרנסת המשפחה בהובלת דירות, עסק שהיה מבוקש מאוד באותם הזמנים לאור הניידות הגדולה של משפחות יהודיות באיזור. מצב היהודים הורע מיום ליום, הם חששו מאוד לצאת לרחוב ואף לבית הכנסת. אבי שהיה איש אמיץ מאוד, המשיך לצאת לרחוב ולבית הכנסת ללא חשש. זכור לי יום שאבי חזר הביתה עם פנים נפוחות וחבולות, אמי נבהלה מאוד וכששאלה לפרש הפציעה תשובתו הייתה שהוא נפל ונחבל, אבל האמת הייתה שנערים נאצים התנפלו עליו והיכו אותו.</p> <p>לאחר זמן אבי נאסר עם עוד מאות יהודים והובא למחנה ריכוז בעיר דאכאו שבגרמניה. אבי סבל מאוד במחנה הריכוז אבל מעולם לא סיפר לנו כל מה שעבר עליו כי לא רצה לצער אותנו. אימי ז"ל נשארה איתנו, גם היא היתה אישה אמיצה מאוד ופנתה למשרדי הגסטאפו כדי לנסות שחרר את אבא.</p> <p>מאמציה של אימי נשאו פרי ואבי השתחרר ממחנה הריכוז יחד עם עוד יהודים. עם שחרורם הם התחייבו לעזוב את אוסטריה תוך ימים אחדים. בעולם הבינו שעומדת לפרוץ מלחמה, היה קשה להחליט לאן בורחים ונוסף לכך דאגו ההורים לסבי וסבתי. סבא וסבתא הציעו להוריי שנברח ונינצל והם יישארו בווינה כי הם זקנים כבר ואין סיבה שיעוללו להם משהו. סבא, רבי שלמה יוסף, נפטר בשנת תש"א ונקבר בבית הקברות היהודי ואילו סבתא, אדלהיידי, הובלה עם כל בית האבות למחנה ריכוז טרזינשטט שם נפטרה בשנת תש"ב עם עוד אלפי יהודים. במחנה זה לא קברו את המתים אלא שרפו את הגופות ואת ה"עפר" קברו באדמה.</p> <p>לאחר שהתקבלה ההחלטה שבורחים מאוסטריה אבי התקשר עם ארגון שהעלה יהודים לארץ ישראל בעליה בלתי חוקית מפני שהבריטים ששלטו בארץ אסרו על יהודים לעלות ללא רשותם. הגרמנים ששלטו באוסטריה אפשרו ליהודים לעזוב את אוסטריה בתנאי שיציגו אישורי כניסה לארץ אחרת, ארגון ה"הגנה" וארגונים נוספים השיגו אשרות כניסה לבוליביה.</p>
<p align="right">אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ</p> <p>(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):</p>
<p>מגרמניה יצאנו משפחתי ואני, בהפלגה. בדרך החלפנו ספינות לספינות קטנות יותר עליהן הצטופפו מאות אנשים, ללא פרטיות עם הגבלת מזון ומים אבל עם שמחה רבה על ההצלחה לברוח מהגיהינום של הנאצים. התכנית הייתה להפליג לארץ המובטחת והאשרות לבוליביה, כפי שהוצגו לגרמנים, היו רק לצורך הסוואה. לקראת ההתקרבות לארץ ישראל רב החובל היווני סרב להתקדם לעבר החוף מחשש לפגיעה מצד צוללות שרחשו בים התיכון. קבוצת מרי מקרב הנוסעים השתלטה על רב החובל ושאר הצוות ולאחר תלאות וייסורים, המשיכה הספינה בדרכה תוך סכנת נפשות ממש.</p> <p>כאשר הגענו לנמל חיפה עייפים ותשושים מתלאות הדרך עם תקווה שהמסע המפרך הגיע לקיצו, החליטו הבריטים לגרש אותנו אל אי הגזירה מאוריציוס בטענה "שאינ יותר מקום, לקליטת יהודים". האי נשלט על ידי הבריטים ושימש כבית סוהר עבור עבריינים פליליים ופוליטיים בממלכה.</p> <p>לאחר שהנהגת הישוב נאשה מלהושיע את הפליטים הוחלט במפקדת ה"הגנה" לגרום נזק פיזי על ידי מוקש ימי שהוחדר לספינה והתפוצץ ליד חדר המכונות, דבר שגרם לטביעת הספינה ממעמקים ויחד איתה למעלה מ-200 פליטים.</p> <p>ניצולי הספינה הועברו לעתלית לתקופה של שלושה שבועות ולאחריהן נשלחנו לאי מאוריציוס בהפלגה שארכה כ- 17 ימים. המהלך הבריטי תוכנן מראש, בתי הסוהר רוקנו ממאות האסירים ששהו שם ובבנה מחנה צריפים גדול עבור נשים וילדים עד גיל 15 ומחנה נוסף עבור הגברים. בין המחנות היתה הפרדה מוחלטת של חומה בת חמישה מטרים.</p> <p>החיים במחנה נכנסו לשיגרה מסויימת תוך שלילת חירותם של העצורים. במחנה אושרו הקמתם של בתי ספר, גני ילדים, בית חולים ועוד, אך כל זאת תחת עינם הפקוחה של משמר המחנה.</p> <p>עם תום המלחמה החל מסענו לארץ ישראל באונייה: "פראנקוניה", על האי נותר בית קברות יהודי בו נקברו 124 יהודים</p>

שנפטרו ממחלות ופגעים אחרים. ב-26.8.1945 עגנה האונייה בנמל חיפה, כחמש שנים לאחר יציאת הפליטים מארצותיהם הגיעו לידם הסופי: ארץ ישראל.

נא ספרי על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

עם עלייתנו לארץ נשלחנו לבית עולים הממוקם בתל-אביב, שם שהינו מספר ימים. מבית העולים נשלחנו לנופש והתאוששות בכפר הרוא"ה. שם פצלו את בני המשפחה בין כמה משפחות אירוח. אבי ז"ל התארח בבית משפחת קלרמן, אימי ז"ל התארח בבית משפחת קאופמן, אחי ואני התארחנו בבית משפחת מיכאל חזני (לימים שר בממשלת ישראל) ואחותי רבקה ז"ל, לאחר שחלתה בסכרת נעורים במאוריציוס, הועברה מיד לבית החולים הדסה בירושלים. בבתי המשפחות התקבלנו בשמחה ובחמימות.

מאחר שהגענו ללא שום אמצעי מחיה וללא שום רכוש, קיבלה הסוכנות היהודית החלטה לשלוח את אחי ואותי למוסדות שונים של עליית הנוער. אחי, שהיה מבוגר ממני בשנה וחצי נשלח למוסד הילדים "בן-יקיר" בכפר הרוא"ה ואותי שלחו למוסד הילדים "תל-רענן" שבבני-ברק.

עם סיום תקופת הנופש, קיבלו הורי דירה בפתח-תקווה. אחותי הצעירה שהיתה חולה אושפזה לתכופות בבתי חולים ועם שחרורה התגוררה עם הורי. זכור לי שילדים כאבנו מאוד את המצב הזה. אבי ז"ל החל לעבוד בכל מיני עבודות מזדמנות ולאחר מכן עבד בבית חרושת "ברזלית" שבקרית אריה במשך כעשרים שנה. אימי ז"ל עבדה תקופה קצרה כשהגענו בעבודות משק בית כדי לעזור בפרנסת המשפחה ולאחר מכן נשארה בבית כדי לטפל באחותי החולה.

עם סיום בית הספר היסודי במוסד הילדים בבני-ברק הועברתי על ידי עליית הנוער לפנימיית "כפר בתי" שברעננה למשך שנתיים ולאחר מכן למדתי שנה בסמינר למדריכים של הסוכנות היהודית בבית וגן.

בסיום לימודי עבדתי שנים אחדות בהוראה במוסדות של עליית הנוער (הרגשתי צורך להחזיר מעט על הטוב שגמלו לי). כעבור שנים אחדות נישאתי למרדכי זאב פריד נ"י יליד הונגריה שעבר גם הוא את השואה, נולדו לנו 6 ילדים ואנו רוויים נחת מהם מנכדינו וניניינו.

פתח תקווה. יוני 2010